

Hypertenze v populaci ČR

VERZE 2025-01.01

Metodický popis

Autorský kolektiv:	Klára Benešová ¹ , Jiří Jarkovský ¹ , Petr Klika ¹ , Ondřej Šanca ¹ , Daniel Klimeš ¹ , Jan Mužík ¹ , Martin Komenda ¹ , Ladislav Dušek ¹ ¹ Ústav zdravotnických informací a statistiky ČR
Recenzenti:	-
Datum vytvoření dokumentu:	08.06.2023
Datum poslední aktualizace:	25.07.2025
Datum vyjádření pověření pro ochranu osobních údajů UZIS:	30.04.2024
Datum schválení poradou vedení UZIS:	30.04.2024
Typ výstupu:	Otevřená data
ID výstupu:	OIS-01-04
Klíčová slova	NRHZS, Národní registr hrazených zdravotních služeb, hypertenze, léčená hypertenze, vysoký krevní tlak, prevalence
EuroVoc	NT1 kardiovaskulární onemocnění
Citace:	Benešová K., Jarkovský J., Klika P., Šanca O., Klimeš D., Mužík J., Komenda M., Dušek L. Hypertenze v populaci ČR. <i>Národní zdravotnický informační portál</i> [online]. Praha: Ministerstvo zdravotnictví ČR a Ústav zdravotnických informací a statistiky ČR, 2024. Dostupné z: https://www.nzip.cz/data/1663-hypertenze-otevrena-data . ISSN 2695-0340.
Datová sada dostupná na:	https://www.nzip.cz/data/1663-hypertenze-otevrena-data
Kontakt:	analyzy@uzis.cz

1 Popis datové sady

1.1 Primární cíl

Datová sada umožňuje hodnotit počet osob v populaci ČR, u kterých byla identifikována hypertenze. Data o prevalenci jsou dostupná od roku 2011 do posledního uzavřeného roku a uživateli je umožněno údaje zjištěné v jednotlivých letech stratifikovat dle demografických charakteristik pacientů (pohlaví, věková kategorie, kraj a okres bydliště).

1.2 Základní informace

V rámci zveřejňování dat z [Národního registru hrazených zdravotních služeb \(NRHZS\)](#) vznikla datová sada přinášející informace o výskytu hypertenze v české populaci ve formě agregovaných dat. Datová sada vzniká v souladu s národní metodikou tvorby otevřených dat a je dostupná v národním katalogu.

Jeden záznam (řádek) datové sady obsahuje informaci o počtu osob s hypertenzí v daném roce v závislosti na pohlaví, věkové kategorii a místu bydliště pacienta.

Hypertenze je u pacienta identifikována při splnění obou následujících podmínek:

- 1) Pacient byl v hodnoceném nebo předcházejícím roce hospitalizován na lůžku akutní péče nebo byl ambulantně léčen u relevantních odborností (001 všeobecný praktický lékař, 101 internista, 107 kardiolog) s hlavní nebo vedlejší diagnózou [I10–I15](#) (hypertenzní nemoci) kódovanou dle [Mezinárodní klasifikace nemocí, 10. revize \(MKN-10\)](#);
- 2) Pacient v hodnoceném nebo předcházejícím roce užíval antihypertenziva – skupina C02 (antihypertenziva), C03 (diuretika), C07 (beta blokátory), C08 (blokátory kalciového kanálu), C09 (látky ovlivňující renin-angiotenzinový systém), C10BX (látky upravující hladinu lipidů v kombinaci s antihypertenzivy) dle anatomicko-terapeuticko-chemické klasifikace léčiv ([ATC klasifikace](#)).

Data NRHZS jsou aktuálně k dispozici v rozsahu pokrývajícím časové období od roku 2010 do posledního uzavřeného roku, přičemž tato datová sada zaměřující se na pacienty s hypertenzí pokrývá pouze časové období od roku 2011 do posledního uzavřeného roku. Data z roku 2010 jsou využita pro následující rok jako zdroj informací o případné historii léčby hypertenze u jednotlivých pacientů. Tím je zajištěna ekvivalentní dostupnost dat pro všechny hodnocené roky a možnost hodnocení časového vývoje.

1.3 Interpretace a informační hodnota a případné limity

Datová sada je odvozena z dat Národního registru hrazených zdravotních služeb (NRHZS). Jeden záznam (řádek) udává počet osob v populaci ČR s hypertenzí v hodnoceném roce ve stratifikaci dle pohlaví, věkové kategorie a regionu bydliště pacienta (kraj a okres).

Data o zdravotních službách mimo veřejné zdravotní pojištění (samoplátci, připojištění) nebo služby nevykazované zdravotní pojišťovně (např. výkony agregované do ošetrovacího dne při lůžkové péči) nejsou v datové sadě zohledněny.

Hodnocení jsou pouze pacienti s léčenou hypertenzí, pro něž jsou k dispozici záznamy o poskytnuté péči pro danou diagnózu.

1.4 Příklady použití

Na základě této datové sady lze hodnotit prevalenci hypertenze v ČR včetně časového vývoje. Kromě absolutních hodnot lze v kombinaci s dalšími datovými zdroji o populaci ČR počítat také standardizované hodnoty – např. přepočet na 100 000 obyvatel, a to souhrnně i s ohledem na pohlaví, věk a region bydliště.

Příklad konkrétního výstupu: Uživatel hodnotí časový vývoj prevalence hypertenze v jednotlivých krajích ČR (počet případů na 100 tisíc obyvatel kraje v roce 2015 vs. v roce 2020), srovnává prevalenci v různých věkových skupinách s ohledem na velikost populace daného věku (tzv. věkově specifická prevalence).

1.5 Ochrana osobních údajů

Datová sada je připravována v souladu se zákonem 372/2011 Sb. (Zákon o zdravotních službách a podmínkách jejich poskytování) §73 odst. 8 a zákonem 110/2019 Sb. §16.

Data jsou publikována v agregované formě a neobsahují žádné informace umožňující identifikaci fyzických osob. Geografické údaje jsou prezentovány na úrovni kraje a okresu bydliště pacienta a věk pacienta pouze jako věková kategorie.

1.6 Klíčová slova

NRHZS, Národní registr hrazených zdravotních služeb, hypertenze, léčená hypertenze, vysoký krevní tlak, prevalence

1.7 Klasifikace dle EuroVoc

NT1 kardiovaskulární onemocnění

2 Technická charakteristika

- Periodicita aktualizace: 1x ročně za uzavřený kalendářní rok
- Formát datové sady: csv
- Počet záznamů: 43 680
- Počet popisných atributů: 6
- Velikost: 1,6 MB

3 Zdroj dat

Zdrojem dat pro datovou sadu je databáze Národního registru hrazených zdravotních služeb (NRHZS), která je ve správě ÚZIS ČR dle zákona 372/2011 Sb. (Zákon o zdravotních službách a podmínkách jejich poskytování) §77a.

Z technického hlediska vzniká tato datová sada kombinací údajů z datové věty AB (hlavičky dokladů o poskytnutých zdravotních službách) a datové věty AC (řádky těchto dokladů s údaji o jednotlivých poskytnutých zdravotních službách) dle Datového rozhraní NRHZS, pro bližší informace viz dokumentaci na webové adrese <https://www.uzis.cz/index.php?pg=registry-sber-dat--narodni-registr-hrazenych-zdravotnich-sluzeb>.

4 Agregace a transformace dat

Detailní záznamy obsažené v datech NRHZS byly agregovány a transformovány do podoby, která umožňuje hodnotit prevalenci hypertenze v populaci České republiky. Pro identifikaci pacientů a při následném vytváření agregovaných záznamů této datové sady byly využity definice uvedené v kapitole 1.2.

5 Atributy datové sady

1. Rok

- Název parametru: rok
- Datový typ: numeric
- Popis parametru: hodnocený rok
- Možné hodnoty: 2011 až poslední uzavřený rok

2. Pohlaví

- Název parametru: pohlaví
- Datový typ: numeric
- Popis parametru: pohlaví pacienta
- Možné hodnoty:
 - 1 – muž
 - 2 – žena

3. Kód věkové skupiny

- Název parametru: vek_kod
- Datový typ: numeric
- Popis parametru: kód věkové skupiny pacienta k 31. 12. hodnoceného roku vycházející z [číselníku věkových skupin](#)
- Možné hodnoty: kódy pětiletých věkových skupin vycházející z číselníku věkových skupin; kódy odpovídají hodnotám věků v rozsahu 0–94, 95+

4. Kraj bydliště

- Název parametru: kraj_bydliste
- Datový typ: string
- Popis parametru: kraj bydliště pacienta v hodnoceném roce
- Možné hodnoty:
 - CZ010 – Hlavní město Praha
 - CZ020 – Středočeský kraj
 - CZ031 – Jihočeský kraj
 - CZ032 – Plzeňský kraj
 - CZ041 – Karlovarský kraj
 - CZ042 – Ústecký kraj
 - CZ051 – Liberecký kraj
 - CZ052 – Královéhradecký kraj
 - CZ053 – Pardubický kraj
 - CZ063 – Kraj Vysočina
 - CZ064 – Jihomoravský kraj
 - CZ071 – Olomoucký kraj
 - CZ072 – Zlínský kraj

- CZ080 – Moravskoslezský kraj
- CZ099 – neurčeno

5. Okres bydliště

- Název parametru: okres_bydliste
- Datový typ: string
- Popis parametru: okres bydliště pacienta v hodnoceném roce
- Možné hodnoty:
 - CZ0100 – Praha
 - CZ0201 – Benešov
 - CZ0202 – Beroun
 - CZ0203 – Kladno
 - CZ0204 – Kolín
 - CZ0205 – Kutná Hora
 - CZ0206 – Mělník
 - CZ0207 – Mladá Boleslav
 - CZ0208 – Nymburk
 - CZ0209 – Praha-východ
 - CZ020A – Praha-západ
 - CZ020B – Příbram
 - CZ020C – Rakovník
 - CZ0311 – České Budějovice
 - CZ0312 – Český Krumlov
 - CZ0313 – Jindřichův Hradec
 - CZ0314 – Písek
 - CZ0315 – Prachatice
 - CZ0316 – Strakonice
 - CZ0317 – Tábor
 - CZ0321 – Domažlice
 - CZ0322 – Klatovy
 - CZ0323 – Plzeň-město
 - CZ0324 – Plzeň-jih
 - CZ0325 – Plzeň-sever
 - CZ0326 – Rokycany
 - CZ0327 – Tachov
 - CZ0411 – Cheb
 - CZ0412 – Karlovy Vary
 - CZ0413 – Sokolov
 - CZ0421 – Děčín
 - CZ0422 – Chomutov
 - CZ0423 – Litoměřice
 - CZ0424 – Louny
 - CZ0425 – Most
 - CZ0426 – Teplice
 - CZ0427 – Ústí nad Labem
 - CZ0511 – Česká Lípa
 - CZ0512 – Jablonec nad Nisou
 - CZ0513 – Liberec

- CZ0514 – Semily
- CZ0521 – Hradec Králové
- CZ0522 – Jičín
- CZ0523 – Náchod
- CZ0524 – Rychnov nad Kněžnou
- CZ0525 – Trutnov
- CZ0531 – Chrudim
- CZ0532 – Pardubice
- CZ0533 – Svitavy
- CZ0534 – Ústí nad Orlicí
- CZ0631 – Havlíčkův Brod
- CZ0632 – Jihlava
- CZ0633 – Pelhřimov
- CZ0634 – Třebíč
- CZ0635 – Žďár nad Sázavou
- CZ0641 – Blansko
- CZ0642 – Brno-město
- CZ0643 – Brno-venkov
- CZ0644 – Břeclav
- CZ0645 – Hodonín
- CZ0646 – Vyškov
- CZ0647 – Znojmo
- CZ0711 – Jeseník
- CZ0712 – Olomouc
- CZ0713 – Prostějov
- CZ0714 – Přerov
- CZ0715 – Šumperk
- CZ0721 – Kroměříž
- CZ0722 – Uherské Hradiště
- CZ0723 – Vsetín
- CZ0724 – Zlín
- CZ0801 – Bruntál
- CZ0802 – Frýdek-Místek
- CZ0803 – Karviná
- CZ0804 – Nový Jičín
- CZ0805 – Opava
- CZ0806 – Ostrava-město
- CZ0999 – neurčeno

6. Počet osob s hypertenzí

- Název parametru: prevalence_hypertenze
- Datový typ: numeric
- Popis parametru: počet osob s hypertenzí v hodnoceném roce
- Možné hodnoty: nezáporná celá čísla